

7:de årg.

”SVENSK.

BRANDKÅRSTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 5

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro. 1916

Maj 1916

Äges af:
**Svenska Brandmänna-
Förbundet**

Utkommer en gång i mån.:

Redaktör och utgivare:

ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2:75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Från årsmötet i Västerås.

Den 28 och 29 sisl. april höll Svenska brandmannaförbundet sitt sjunde årsmöte i Västerås. Kl. 10 f. m. samlades mötesdeltagarna å stads-hotellet i en för mötet upplåten sal.

Mötet öppnades af förbundets ordf., hvilken hälsade samtliga närvarande välkomna med följande anförande:

Mina herrar!

Då vi nu stå i begrepp att öppna vårt sammanträde vill jag som förbundets ordförande med några ord vidröra Svenska brandmannaförbundets mål och de medel, som vi anse kunna föra dit.

Målet är — i stort sedt — att brandmannayrket ställes på det höga plan och får den sociala ställning, som det på grund af de höga fordringar detsamma ställer på sina utöfvare af alla grader, har rätt att fordra.

Medlet är att på de sätt som i hvarje särskildt fall är lämpligt bidra till, att i synnerhet våra medlemmar tillägna sig eller bibringas de kunskaper och den utbildning som göra en hvar af oss skickad att fylla de gifna anspråken.

Inom här nämnd ram vill förbundet söka göra sitt bästa,

Det försökes så många sätt att nå uppställda mål och för att vinna önskade fördelar.

För att vinna något verkligt — något varaktigt — måste man dock gifva något likvärdigt i gengäld.

De gamle förklarade pumpars förmåga att ”suga upp” vatten därmed, ”att naturen har afsky för tomrum”.

Denna ”afsky för tomrum” förefinnes ännu och skall alltid förefinnas, ty det är en naturlag, som icke kan ändras.

Enligt min åsikt, går denna lag igenom hela lifvet och vi skola aldrig genom de mest ”ideella” idéer kunna rubba densamma.

Jag vill med dessa ord hafva sagt, att vi, för att vinna något äfven måste gifva något i stället — något, som utfyller och balanserar eventuellt uppkomna ”tomrum” och förskjutningar. I den mån som vi förmå och i den mån som vi verkligen arbeta för att göra denna sats gällande — i den må skola vi nå det uppställda målet.

I förvisning om att en hvar här närvarande — styrelsemedlemmar och ombud — skola låta sig ledas af dessa grundsanningar under kommande förhandlingar m. m. hälsar jag eder alla välkomna och förklarar sammanträdet öppnadt.

Efter ordf. tal blefvo samtliga främlingar i ett särdeles varmhjärtadt anförande hälsade välkomna till "Arosstaden" af brandstyrelsens ordf. hr O. Oest. Talaren uttryckte sin glädje öfver att förbundet beslutat förlägga sitt årsmöte till Västerås och hoppades att de närvarande skulle taga med sig något angenämt minne från den vackra och idylliska Mälärstaden.

saken var utredd, ingå till Kungl. Majst. med anhållan att frågan upptages vid nästa riksdag.

Till erhållande af stipendier ur förbundets stipendiefond utsågos: Brandförmännen K. Löfstrand, Västerås, och A. Thornblad, Göteborg.

Stadgar för en blifvande understödskassa antogs, och komma dessa stadgar jämte stipendiefondens och förbundets stadgar att tryckas ge-

Grupp af deltagarne i årsmötet i Västerås.

Förutom brandstyrelsens ordförande voro äfven flera af stadsfullmäktiges ledamöter närvarande.

Sedan en del löpande ärenden voro genomgångna lämnade styrelsen rapport öfver åtgöranden i en del frågor från förra årsmötet.

Rörande utsiktterna för brandmännen att kunna erhålla statsstipendium, tyckas dessa vara ganska ljusa. Från riksdagsman Th. Widlund, Jönköping, hvilken af motionären blifvit intresserad för frågan, hade ingått en del upplysningar. Vid ett samtal som hr W. haft med finansministern hade denne ställt sig särdeles välvillig för saken och uttalat som sin åsikt, att frågan har all utsikt gå igenom. Styrelsen fick i uppdrag, att sedan

mensamt och tillställas samtliga medlemmar. Sedan förhandlingarna för dagen voro genomgångna höll vice brandchefen hr A. Danielsson ett särdeles intressant föredrag öfver Västerås och dess utveckling. Därvid redogjorde talaren för stadsnamnets uppkomst och hur detta sedan under seklernas lopp fått sin nuvarande form. Tal. omnämnde alla de gamla dåvarande märkligare ställen och kyrkor, från hvilka gator och en del andra platser leda sina namn.

Han skildrade vidare stadens gamla märkesbyggnader, deras uppkomst och utveckling. Därvid lämnades en synnerligen intressant skildring af slottet under olika perioder i vårt lands histo-

ria, samt gymnasiet, det äldsta i vårt land med sitt värdefulla bibliotek. Under 1700- och 1800-talen synes Västerås ha stått på samma ståndpunkt i utvecklingshänseende. Då började ju äfven andra städer, bland dem Göteborg, att växa upp, och det är först nu på senare tid Västerås börjat låta tala om sig. Vidare nämnde talaren alla de större och mindre eldsvådor, som gått fram öfver staden, och skildrade brandväsendets utveckling här ända från första början, då brandkåren upprättades. På ett intressant och roande sätt redogjorde han för, hur det gick till förr i tiden, när brandkåren "ryckte ut" och de gamla tornväktarna stodo uppe i tornluggarna och klämtade.

Som värdig avslutning på första mötesdagen var, att omedelbart efter föredraget inkom larm och brandkåren utryckte till en källarbrand vid Köpmangatan.

Besättningen på brandbilen var denna gång betydligt förstärkt med ett flertal främmande brandmän som passade på tillfället att få "tjufåka" på Västerås nya brandautomobil.

Senare på kvällen höll hr Edberg, Stockholm, ett med talrika skioptikobilder belyst föredrag öfver den moderna eldsläckningsredskap som Stockholms brandkår förfogar öfver.

Härmed var första mötesdagen tillända.

På lördagen samlades man kl. 9,30 f. m. och förhandlingarna återupptogs:

Bland de frågor som förelägo till behandling, var äfven en motion från brandförman Thornblad, Göteborg, om fridagsförhållandena vid brandkåren. I nämnda fråga blef helt naturligt debatten liflig, ty frågan berör ju alla kårer, hvilka icke ha sitt fridagssystem ordnat. Bland talarne märktes äfven vice brandchefen som till alla delar understödde saken och ansåg det nödvändigt för hvarje brandman att hafva minst en fridag i veckan. Som en norm för de kårer, hvilka ämna ingå med begäran om bättre fridagsförhållanden, uttalade sig mötet för minst hvar sjetta dag.

Att i tidningen redogöra för alla de frågor, som behandlades, anse vi ej vara behöfligt, helst då protokollet inom kort torde föreligga färdigt. Vi öfvergå därför till referat öfver alla de arrangemang de goda Västeråsarne vidtagit för mötesdeltagarnes trefnad. Gästfrihet, tillmötesgående och välvilja kommo i rikt mått främlingarna till del.

Vid det stora etablissemetet Allm. Svenska Elektr. A.-Bol. gjordes besök, och under ciceronskap af ingenjör Köllin blefvo mötesdeltagarna i tillfälle bese de storartade anläggningarne och det arbete som där presteras, i sanning en heder för svensk industri. Ett par särdeles intressanta experiment utfördes af ingenjören för högspänningsafdelningen. Så blef man i tillfälle få äse ett "öfverslag" mellan de elektriska polerna på 100,000 volt. Gnistan eller ljusbågen verkade

som två långa fladdrande lågor af blåaktig färg. Inför en sådan kraft kände man sig ganska enkel.

Det andra experimentet bestod i uppvärmning av vatten i en vanlig literflaska af grönt glas. Flaskan fylldes med vatten, hvari nedsattes en "sladd" och en strömstyrka af 65,000 volt påsläpptes. Nu tedde sig ett egendomligt skådespel. Hela flaskan var ett enda nät af blåhvita blixtrar, ett knaster och brak som om tusentals lampglas skulle spricka. Flaskan höll dock och vattnet uppvärmdes på omkring 20 sekunder. Hastigt uppvärmningsmetod, men troligen icke billig.

På lördagen hölls i verkets profum ett för brandmännen synnerligen instruktivt föredrag af ingenjör Karl Ericsson öfver ämnet: "Elektriciteten och Brandfaran". Talaren ville framför allt påvisa att de elektriska ledningarna ofta få skulden för antändning genom s. k. kortslutning, men att de i de allra flesta fall äro utan skuld. I en belysningsinstallation, ordentligt utförd och med materielen af prima beskaffenhet, inträffar så högst sällan, enligt talarens utsago, antändande kortslutningar att därom knappast kan blifva tal.

På Svenska Metallverken gjordes också besök. Under ledning af två utaf verkets ingenjörer företogs en rond genom den stora metallförädlingsanstalten. Här blef man i tillfälle få se koppar och messing bearbetas till tråd, plåt, rör, patronhylsor m. m. Att för lekmanen söka beskrifva de olika procedurerna metallerna ha att genomgå är ju naturligtvis omöjligt, ehuru det för läsaren nog skulle ha sitt stora intresse. Red. erkänner emellertid att bristande fackkunskaper i hithörande fall lägga hinder i vägen och hoppas på benäget öfverseende.

Nu återstår blott att omtala slutklämmen på det till alla delar angenäma årsmötet. På lördagskvällen voro mötesdeltagarna af Västerås brandkår inbjudna till supé med ty åtföljande samkväm. Bland deltagarna här märktes brandstyrelsens ordf., ledamöter af brandstyrelsen, drätselkammaren och stadsfullmäktige samtliga till ett antal af omkring tjugo personer.

Det är mer än glädjande att se när en brandkår röner en sådan förståelse och välvilja af stadens styrande män, som Västerås brandkår tyckes göra. Att arbeta under sådana auspicer är säkerligen mycket angenämt, då brandkåren i både ord och handling får erfara att den af samhället är värderad och att dess arbete uppskattas. Honnör, för sådant!

Under kvällens lopp höllos talen i mångfald och stämningen var den allra bästa. Samstämmiga uttalanden af mötesdeltagarna voro också, att mötet varit ett bland de angenämaste.

Vi hoppas få träffas på flera dylika.

Samhällets kraf och våra kraf.

Stora äro de fordringar ett samhälle ställer på sitt brandväsende: Det måste kunna fungera när som helst och under hvilka förhållanden som helst.

Den brandman som fattat sin tjänst på allvar går också alltid med alla nerver, så att säga, på helpänn. Skulle man också någon gång, då uppehållet mellan eldsvådorna blir långvarigt, slappna till, så bliver påfrestningen på nervsystemet så mycket känbarare då slutligen en utrykning inträffar.

Samhällets kraf på den enskilde brandmannen är, att han hvarje af dygnets timmar skall stå färdig att ingripa då eldfara hotar.

Ve då den brandman, som sviker sin plikt. När klockan i kasernen, hemmet eller arbetsplatsen ljuder, får ingen tvekan, ingen nervositet, ingen tanke på sig själf, sin familj eller den fara han själf möjligen kan komma uti, förefinnas. Då måste hvarje man, med hvarje nerv spänd, vara beredd att offra sig själf, om så skulle behövas, för att rädda andras lif och ägodelar.

Det fordras också då att hafva hufvudet kallt, så att man kan handla med klok beräkning på sådant sätt, som säkrast leder till målet, den röde hanens kväsande. När så detta mål är

vunnet och brandmannen, efter väl utfördt värf, hemkommit får han, äfven då, sist af allt, tänka på sig själf. Först och främst skall redskapen klargöras för ny aktion. Våt och frusen, smutsig, trött och utarbetad, med svidande ögon och af det kalla vattnet ömmande leder måste brandmannen först se till att hästar, vagnar, slangar och öfrigt redskap få nödig ans och komplettering. Då först får han, för så vidt han inte på nytt utkallas, se till och vårda sin egen person, efter att ha varit i elden kanske de flesta af dygnets timmar.

Försummas något af hvad ofvan sagts eller försummas de delvis lifsfarliga öfningar brandmannen för sin utbildning måste genomgå, ja, då kan han ej vara beredd att när som helst ingripa, då den många gånger våldsamt härjande elden hotar och då kan han således ej heller fylla de kraf samhället ställer på honom.

När nu samhällets fordringar äro stora, må det väl icke kunna anses förmätet af brandmännen, att de också i gengäld uppställa en del kraf som beröra deras lif som människor.

Första vilkoret för en människa är att söka få sin ekonomiska ställning någorlunda draglig.

Utän att brandmannen kommer i åtnjutande af mot hans mänskliga anspråk svarande förmåner i fråga om existensmedel, kan väl ej heller rimligtvis begäras att han skall känna sig villig att hvarje minut vara beredd att offra sig själf för räddandet af andras lif och egendom, och utan att denna känsla förefinnes är han ej mäktig att fylla de kraf samhället uppställt.

Det är också med allt annat än behagliga känslor brandmännen i fråga om löneförmåner se sig distanserade af så godt som alla öfriga yrkesutöfvare. För att blifva en duglig brandman erfordras en lång utbildningstid. Den slutliga lön en brandman kan komma att uppnå är dock för närvarande vid de flesta brandkårer löjligt liten.

Den kommunala institution som ligger närmast för jämförelsens anställande är polisverket. Grundlönen för en poliskonstapel öfverstiger mångenstädes en brandsoldats högsta lön. Öfverkonstaplarnas löner öfverstiga brandmästares lön o. s. v. Häruti ligger en orättvisa mot brandkärerna som vi måste söka få rättadt, och böra våra kraf formuleras så att vi i aföningsförhållanden måtte komma i åtnjutande af minst lika stora förmåner som polispersonalen.

Det nästa kraf brandmännen måste söka få tillgodosett är att nödig fritid beredes dem. En verklig fritid då man kan få disponera sin dag efter godfinnande, då den i tjänsten ständiga spänningen kan få öfvergå i en behaglig hvila för nervsystemet. Ehuru denna rättighet är erkänd inom nästan alla grenar af mänsklig verksamhet, är det dock sorgligt illa bestådt därmed

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN

E. Bergström & Comp.

Scheelegatan 22

STOCKHOLM

Specialaffär för

BRANDMATERIEL

Guldmedalj Stockholm 1897.

Högsta pris
i Gefle 1901.

Stadsdiplom
Berlin 1901.

inom brandmannens yrke. Det resonneras flerstädes som så, att brandkåren går ju ledig nästan ständigt. Vidare så anser sig kommunen ej ha råd att anställa ytterligare antal brandmän endast för att bereda brandkåren fridagar.

Denna fråga är dock den, som näst aflöningsfrågan, mest intresserar den i tjänst varande brandmannen, ty om aflöningen är än så god så bliver tjänsten odräglig om fritiden måste inskränkas till en eller ett par fridagar i månaden, som visst inte är ett ovanligt fall.

Som ett typiskt exempel på det oförstående som förefinnes för detta kraf, må här nämnas ett fall, inberättadt till undertecknad af en kollega. Den person, hvarom saken rör sig, ett underbefäl vid en af landets brandkårer, hade ingått till brandstyrelsen med anhållan om erhållande af vissa bestämda fridagar. Efter att brandstyrelsen tigit sig en funderare på saken kom omsider svaret som lydte att styrelsen beviljat honom en fridag *hvar trettionde dag*. Att detta erbjudande förkastades säger sig själlt och personen ifråga går fortfarande i ständigt tjänst, utan fridagar. Ett sådant erbjudande kan väl ej med bästa vilja i världen betraktas som annat än ett groft hän.

Enligt Mose lag och vår Herres bud skall människan arbeta i sex dagar och den sjunde vara hvilodag. Denna lag följes också öfver allt där sig så låter göra. Brandkårer utgå väl icke det enda undantaget, men de anstalter där annan ordning råder äro tämligen lätt räknade. Om nu brandmannens dagliga tjänst, eldsvådorna undantagna, icke precis fordrar så strängt kroppsarbete, så är dock den ständiga spänningen betydligt mera ansträngande för såväl kropp som själ än mångt verkligt kroppsarbete.

Alltså, krafvet på erhållande af bestämda fridagar, med en mellanliggande tjänstgöringstid af högst sex dagar, få vi icke släppa. Det är icke endast vi själfva utan äfven det samhälle vi tjäna som få gagn af detta.

Det icke minst viktiga kraf vi ställa på samhället är att vi få ordnade pensionsbestämmelser. Något som är verkligt, något som håller att taga på. Ty utan att den tryggande känsla, ordnade pensionsbestämmelser inge, förefinnes, kan ej gärna begäras att brandmännen skola betrakta sitt yrke som en framtidsplats, utan komma att begagna första bästa tillfälle som yppas att skaffa sig annan och säkrare anställning.

Hvarje duglig och på sin egen framtid tänkande brandman vet, att efter att hafva tjänat 20 å 25 år i en brandkår och man då af en eller annan anledning nödgas afgå, så finnes det inte stora utsikter att erhålla lämplig och tillräcklig bärgning inbringande anställning.

Äfven om det vore att antaga, att kommunen

icke skulle vilja undandraga sig sina skyldigheter mot sina uttjänta brandmän, i trots af att pensionsbestämmelser saknas, så inger detta hopp ingen tryggande känsla. Därför måste vi söka få pensionsfrågan löst så att brandmännen öfverallt tillförsäkras rätt till pension efter vissa lefnads- och tjänsteår samt vid inträffande oförmåga att längre kvarstå i tjänsten på grund af sjukdom, olycksfall etc.

Af det sagda torde framgå, att då samhället ställer stora kraf på oss, så böra vi ej heller af falsk blygsamhet låta våra kraf förbli olösta utan söka att alla, hvar i sin stad, få våra aflönings-, fritids- och pensionsfrågor lösta på ett, för såväl oss själfva som samhället, tillfredsställande sätt.

Därför må vi också först och främst göra vår plikt mot det samhälle vi tjäna, och på alla sätt uppodla vår yrkeskunskap och arbetsförmåga. Då skall väl också så småningom våra kraf blifva tillgodosedda och värt, trots allt, härliga yrke allt mera utvecklas och förkofras, mänskligheten till nytta och gagn och oss själfva till glädje och tillfredsställelse.

—/—

Eldsvådor.

Norrtelje nya teater härjad av eld.

En hotande eldsvåda utbröt den 5 maj på middagen i det stora nybyggda teaterhuset i Norrtelje. Då elden varsnades slogo rök och lågor ut genom takfönstren öfver salongen, hvars inre stod i ljusan låga.

Eldsvådan tedde sig först mycket hotande, men brandkåren, som genast tillkallades och raskt infann sig, lyckades efter ett febrilt arbete bli herre öfver elden, som vid tvåtiden syntes vara begränsad. Vid släckningsarbetet hade man god hjälp af stadens nya vattenledning, som nu för första gången togs i anspråk för brandkårens arbete. Vid 3-tiden var man fullkomligt herre

FOTOGRAFIER

och vykort af brandstationer och brandredskap, såväl äldre som nyare mottages med tacksamhet af samlare. Vyer från Stockholms brandväsende sändes i utbyte. Adr. "Samlare", denna tidnings exp. Örebro.

öfver elden. Vindsvåningen och delar af taket voro då fullständigt förstörda, och teatersalongen var helt genomdränkt af vatten.

Med teaterhuset äro sammanbyggda trenne bostadshus, bebodda af ett flertal familjer, bland dem komplexets ägare, f. godsägaren B. Medin. I ett af dessa, det s. k. gårdshuset, hade vindsvåningen fattat eld, och denna blef fullkomligt spolerad.

Samtliga våningar i huset äfvensom de möbler, man ej hunnit forsla ut, blefvo illa skadade af

tillkallades af barnen, som först märkte elden, men medan man höll på att släcka i vindsvåningen, började det att brinna på olika ställen i våningarna under. I allmänhet var det gardinerna, som antändts, äfvensom papper inne i garderobser och skrubbar, sängkläder och dylikt. Öfverallt syntes afbrända tändstickor kastade.

Brandkären eftertelefonerades, och en brandbil anlände från Gefle.

Medan brandmännen höll på med släckningen i en af de nedre våningarna, började det

Från branden i Norrtelje nya teater.

vattnet. De båda andra boningshusen samt ett bredvidliggande trähus voro stundtals i fara att antändas, men genom besprutning förebyggdes detta.

Det brandskadade komplexet är försäkrat för 140,000 kr. Skadorna anslås till 30- å 40,000 kronor.

Mystiska eldsvådor i Furuviks pensionat.

Sjutton brandanläggningar inom några timmar.

En synnerligen mystisk eldsvåda inträffade vid half 1-tiden den 6 maj i pensionatet vid Furuviks bekanta folkpark vid Uppsala—Gefle järnväg, beläget 1 mil utanför Gefle. Elden utbröt på flera ställen samtidigt.

Vid tillfället befunno sig, så vidt man vet, endast källarmästaren och hans minderåriga barn samt ett par af betjäningen i byggnaden. Hjälp

på nytt brinna i vindsvåningen, utan att man kunde upptäcka hvem som var anstiftaren. Medan ett par detektivkonstaplar, som från Gefle anlände i bil, höllo på med undersökningen och varit inom pensionatet närmare en timme, upptäcktes ännu en brandanläggning i öfre våningen. Äfven i det på nedre botten inredda kaféet hade brandanstiftaren varit framme, i det tofsarna till spjellsnörerna till två rum antändts. Det lyckades att släcka på alla ställen, innan någon större skada anstälts.

Första fallet upptäcktes vid half 1-tiden på middagen, och det sista när klockan var öfver 5 på aftonen. Tillsammans räknade man eld på sjutton olika ställen.

Den skada, som anstälts på sängkläder och inredning, kan anslås till två eller tre tusen kr. Byggnaden med lösöre är försäkrad i Svea för 21,000 kr.

Hyllad femtioåring.

Brandmästare K. F. Sandberg

50 år fyllde den 14 maj brandmästaren vid Västerås brandkår K. F. Sandberg. En hjärtlig hyllning ägnades honom därvid. På morgonen blef han uppvaktad af brandkårens kamratförening, som genom sin ordförande lät öfverlämna en gåfva bestående af ett skrifställ med läskpress af silfver samt blommor. Ordföranden i föreningen, herr Th. Medin, höll därvid tal, hvarjämte upplästes ett för dagen affattat poem. Från andra vänner och bekanta erhöj jubilaren ett cigarrettetui af silfver, samt från forna kamrater en kristallvas. Brandstyrelsen uppvaktade vid middagstiden, hvarvid styrelsens vice ordförande, enär ordföranden af bortresa var förhindrad, tackade å styrelsens vägnar för det alltid plikttrogna och omsorgsfulla om kunskap vittnande arbete jubilaren i brandkårens tjänst utfört samt tillställde honom från styrelsen 50 kronor i guld. Brandchefen öfverlämnade med anledning af dagens betydelse en käpp med silfverkrycka och minde i ett tal om den aktning jubilaren åtnjuter från sina förmäns sida. Dessutom fick herr Sandberg emottaga en fruktskål af silfver från centralkassören i Sveriges Allm. sjukkassar samt telegram från dess centralstyrelse. Dessutom anlände en massa telegram från vänner och forna kamrater samt från brandstyrelsens ordförande, och från vice brandchefen, hvilken äfven uppvaktade med blommor.

Brandfria benzinlagerlokaler.

Benzin har blifvit en artikel som allt mer och mer har ingått som en nödvändighet för kulturmänniskan i och med automobilens och motorbåtens allt mera populariserande som transportmedel. Det har blifvit ett behof för tusentals firmor, personer, egendommar i vårt land såväl som nästan öfverallt på jordklotet att ha i sin ägo en lagerlokal för den i ganska hög grad explosiva vara, som benzin är, en lokal hvars beskaffenhet och anordningar trygga mot såväl brand som explosionsfara.

För sådana anläggningar finnes ett fåtal fabriker, af hvilka den äldsta och mest kända är S.

TIDAHOLM'S
NYA
LAST- OCH BRANDKÄRS-
AUTOMOBILER
 NY, ÖVERLÄGSEN KONSTRUKTION.
 DRIFTSÄKER. EKONOMISK.
 GENERALAGENTER:
CRONSTEDT, KASTENGREN & CO
(Sjunde Mercedes Automobilagentur)
BIRGERJARLSGATAN 6, STOCKHOLM.
ALLA SLAG AV AVTOLLBEHÖR...

F. Bowser & komps fabrik för tillverkning af olje- och benzinlagringsanläggningar. Det torde kunna i dessa automobilismens och motorsportens tider kunna ha sitt intresse att få några uppgifter om en sådan anläggning och dess tillverkningar.

Den nämnda fabriken startades i mycket blygsam skala för 30 år sedan och sysselsätter nu öfver 1,000 arbetare. Att denna fabrik fyllt — som det heter — "ett länge känt behov" visas af den framgång den haft — sedan den började sitt arbete har den levererat öfver en million anläggningar för olje- och benzinförvaring, hvaraf öfver 100,000 anläggningar enbart för benzin, och oakadt dessa vid flera tillfällen blifvit utsatta för svåra påfrestningar, såsom t. ex. många av dem vid den stora jordbäfningen och branden i San Francisco, uppgifves ännu ingen av dess apparater ha exploderat.

En sådan komplett benzinlagringsanläggning enligt Bowers system består af en cylindrisk, underjordisk behållare af galvaniserad stålplåt och en pump, hvilken mäter och filtrerar benzinen och genom en slang levererar densamma direkt i automobilens benzinbehållare, samt de nödvändiga rörledningarna för ventilationen och för pumpens sammankoppling med den underjordiska behållaren. Dessutom medföljer hvarje komplett anläggning en häfvert, medels hvilken benzinfaten tömmas i den underjordiska behållaren. Det är gifvet att denna behållare är särdeles kraftigt byggd. Den är cylindrisk, af prima, galvaniserad s. k. puddelstålplåt med nitade enkla växlar, omsorgsfullt diktade och tätade, hvarefter skarvarna medels en specialmaskin lödas såväl på in- som utsidan. Plåttjockleken är olika och varierar mellan $\frac{5}{16}$ och $\frac{3}{8}$ eng. tum. På utsidan är behållaren täckt af ett tredubbel lager af asfaltjärna. Före afsändandet profvas alla behållare med lufttryck. Vid installationen nedgräfvos behållaren i jorden utanför byggnadens yttermurar, under gårdsplanen eller utåt gatan under gångbanan. Behållarens öfre kant bör ligga minst 1 meter under markens nivå.

Kombinerad manskaps- och redskapsvagn

i godt skick för frivillig brandkår, önskas köpa.

Svar med uppgift å dimensioner samt pris och fotografi torde snarast möjligt sändas till

Kyrkorådets ordförande.

Adr.: **Borrby.**

Den från behållarens midt utgående ventilationsledningen är ej afsedd såsom något regelmässigt flöpp för benzinger, utan för att släppa in luft i behållaren efter hand som benzinen pumpas ur densamma. För att hindra elds inträngande i ledningen och behållaren äro säkerhetsnät af samma typ som de i gruflampor använda anbringade på flera olika ställen i ledningen.

Vid pumpledningens slutpunkt i behållaren finnas ett par öfver hvarandra anbragta bottenventiler. I själfva pumpbasen, under pumpcylinderns botten, finnes dessutom en ventil och slutligen en fjärde ventil i själfva pumpkolfven. Pumpen är särdeles kraftig och så konstruerad, att den åstadkommer så godt som absolut vacuum, och när därför efter några pumps slag benzinen pumpas upp, förblifva alltid pump och rörlledning fyllda med benzin, utan någon blandning med luft och gaser. Så fort pumpen sättes i gång erhålles därför benzin och ej explosiv gasblandning. Då pumpen, i motsats till behållaren, kan utsättas för temperaturväxlingar med däraf vid högre värme följande vätskeutvidgning, finnes i pumpen en särskild expansionskammare speciellt för detta ändamål. För att förhindra läckage — i händelse afloppskranen skulle lämnas öppen — är hvarje pump försedd med en automatisk läsventil, hvilken stänges, så snart pumpen upphör att arbeta.

De mest framträdande fördelarna med Bowseranläggningen äro:

- 1) att alla explosions- och eldfara uteslutes;
- 2) därigenom att benzinen lagras under jorden vid en låg och jämn temperatur förhindras förgasning med däraf följande förluster genom af-dunstning;
- 3) minsta möjliga utrymme i garaget eller lagerlokalen upptages; och
- 4) dessutom erhålles betydande praktiska fördelar framför förvaring i lösa kärl eller fat såsom fullständig kontroll, snabbare expedition, intet läckage etc.

Beträffande ofvannämnda punkt 2 framhålles ibland att emedan benzin så lätt förgasas det alltid måste finnas en mängd explosiv gas i behållaren, hvilken gas finner utlopp genom ventilationsledningen. En hvar som är förtrogen med benzinasens natur vet, att denna uppfattning är falsk, ty benzinasen är mycket tyngre än luften, hvarför den äfven, såvida den ej påverkas af en stark luftström, alltid samlar sig på den lägsta punkten som ett skikt under lufslagret. När benzinen således som i detta fall förvaras i en underjordisk behållare, liggande med sin öfverkant minst en meter under markens nivå, blir förgasningen till följd af den låga temperaturen knappt märkbar, hvarför den gas som finnes i behållaren endast ligger som en tunn hinna öfver benzinen. Den öfriga delen af behållaren fylles efter hand

som benzinen pumpas upp med ren luft genom ventilationsledningen. På grund af ventilationsledningens längd och ringa diameter samt ventilationsskyddarens konstruktion kan den i behållaren varande luften ej sättas i häftig rörelse och någon blandning till explosiv gas kan därför knappast förekomma. Upprepade prof och experiment, bl. a. i Paris 1914 och i Stockholm, på Djurgården den 28 maj 1915, hafva också visat att frånvaron af explosiv gas i ventilationsledningen är fullständig med undantag af tiden strax före en påfyllning, då i ett par fall sådan konstaterats i ventilationsledningen.

Det kan till slut framhållas, att Bowser-anläggningen arbetar utan hjälp af s. k. skyddsgas eller vätska, och alla driftkostnader bortfalla sålunda fullständigt. Anläggningen kan utan risk eller fara skötas af hvem som helst efter en kort instruktion.

Bowers benzinlagringsanläggningar äro godkända af Svenska Tarifföreningen och med densamma samarbetande brandförsäkringsbolag. Brandförsäkringspremierna för fastighet, inom hvilken benzin lagras i Bowser-anläggning, böjas därför icke och försäkringspremien för själfva benzinen reduceras betydligt.

Generalagentur för S. F. Bowser & komp. äro A.-B. Gumælius & komp., Stockholm.

Brandordning för Sveriges landsbygd.

Af Kommunala centralbyrån utarbetat förslag till

Brandordning.

(Se föreg. n:r.)

Kap. VII. Om förfarande vid eldsvåda och soteld.

§ 24.

Enhvar, som förmärker, att vådeld utbrutit, skall ofördröjligen tillse, att folket i huset, där elden sig yppat, varder om faran underrättadt, hvarefter budskap om eldsutbrottet skyndsammast möjligt bör spridas till närliggande gårdar samt order om klämning eller annan brandsignal meddelas vederbörande.

§ 25.

Alla manspersoner, hvilka jämlikt § 12 tillhöra brandstyrkan och äro bosatta inom den brandrote, där eld utbrutit, skola, med undantag för dem, som i nästa moment sägs, vid första brandsignal eller så snart de eljest iakttagit att eld utbrutit, skynda till brandstället.

Det för sprutorna eller annat kommunens brandredskap särskildt afdelade manskapet skall först begifva sig till den plats, där brandmaterieln är förvarad, och afnämna densamma.

§ 26.

Därest klämningen fortfar en längre tid eller efter afbrott återupptages, är jämväl inom öfriga brandrotar boende brandmanskapet pliktigt skynda till undsättning.

§ 27.

Ägare af hästar och vattentunnor skola till brandstället medförla tunnorna jämte annan tillgänglig brandmateriel, såsom sprutor, hinkar, presenningar och dylikt.

Öfriga medlemmar af brandstyrkan böra, där så utan olägenhet eller tidsspillan ske kan, jämväl medföra mindre sprutor, hinkar, yxor och andra lättare brandredskap.

§ 28.

Eldsläckningsarbetet ledes af brandmästaren, därest denne finnes närvarande, men eljest af hans ställföreträdare eller annan, som innehar förmanskap inom brandstyrkan.

☐ Förbandslådor ☐

Från 3:— till 35:— kr.

Sjukvårds- & Förbandsartiklar

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & C:o.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Pump-Rapid

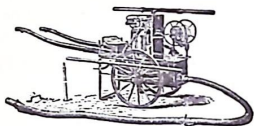

Försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

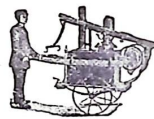
HENRIKSSONS Handkraftsprutor

Prisbelönta

föreläggas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSON Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon
6 0 5 3

§ 29.

Vid eldsläckningen bör framför allt tillses, att eldens spridning förhindras, och bör i sådant hänseende *brandsegel och pressningar* ofördröjligen sättas upp såsom skydd för hotade punkter å angränsande byggnader samt bredas ut öfver halm- och spåntak i närheten af brandstället.

År fara för antändning genom flygeld för handen, bör manskap, försedt med lämplig utrustning, därjämte utställas, där sådant anses behöfligt.

Vid *soteld* skall från skorstensstocken bortflyttas lätt antändbara ämnen. Särskildt skall tillses, att garderober och liknade utrymmen intill skorstensstocken genast utrymmas.

§ 30.

Beffnes det för hämmande af eldens spridning nödvändigt att *nedhugga träd, riva byggnad, stängsel* eller dylikt, må sådant, utan hinder af vägran från ägarens sida äga rum; dock att de vid brandtillfället tjänstgörande befälspersonerna härom böra vara ense.

Skada, som genom dylik åtgärd tillskyndas ägaren, må, där sådant kan finnas skätligt, ersättas af kommunen; och skall skadeståndsbeloppet i

brist å godvillig öfverenskommelse bestämmas af tre gode män, af hvilka kommunen har att utse en, den ersättningsfordrande en och dessa bägge, eller, om de ej därom kunna enas, Konungens befallningshafvande den tredje.

§ 31.

Uteblir brandbefäl från eldsvåda utan laga förfall eller annan giltig orsak, böte från 3 till 10 kronor.

För brandstyrkans öfriga medlemmar vare ansvaret för förfallolöst uteblifvande böter från 1 till 5 kronor.

För förfallolöst uteblifvande från öfning, som blifvit på lämpligt sätt kungjord, bötes hälften af hvad här ofvan blifvit stadgad, dock i intet fall under 1 krona.

Husbonde, som utan giltigt skäl vägrar arbetare eller tjänstehjon, som jämlikt § 12 tillhör brandstyrkan, att inställa sig vid eldsvåda eller öfning, böte i förra fallet 10 och i senare 3 kronor; och vare i sådant fall arbetaren eller tjänaren fri från böters erläggande.

Aflägnar sig någon olofligen från anvisadt göromål vid eldsvåda eller öfning eller visar eljest

därunder mot förmans bud olydnad och uppstudshet, böte från 1 till 10 kronor.

§ 32.

Ådagalägger någon vid brandtillfälle särskildt stort mod och själfuppoffring eller utmärker sig på annat liknande sätt, må han, på förslag af brandmästaren, kunna tillerkännas belöning härför.

Sådan belöning pröfvas och utdelas af brandstyrelsen.

Kap. VIII. Om brandsyn.

§ 33.

Hvarje år i maj eller juni skall brandsyn å förut kungjord tid af brandmästaren jämte två lämpliga personer, hvilka af brandstyrelsen utses och hvaribland åtminstone den ene bör vara yrkesutbildad murare, skorstensfejare, kakelugns-makare eller eljest byggnadstekniskt kunnig person, hållas å alla byggnader, som inrymma eldstad.

Befinnes någon dylik byggnad på grund af sin obetydlighet eller sitt aflägsna läge, hvarmed här förstås ett afstånd af mer än två kilometer från närmaste bebyggda fastighet, böra undantagas från den årliga brandsynen, må sådant efter brandstyrelsens bepröfvande kunna åga rum. Det tillkommer nämnda styrelse att bestämma, huru ofta brandsyn å sådan byggnad skall ske.

De i brandsynenämnden tjänstgörande yrkesmännen åga för sitt biträde erhålla skäligen godtgörelse af kommunen; i öfrigt må kommunalstämman jämväl besluta ersättning åt brandmästaren och öfriga deltagare i brandsynenämnderna.

§ 34.

Vid brandsyn skola byggnaderna noga skådas, därvid särskildt skall tillses:

att brist ej finnes å eldstad, rör, mur eller skorsten;

att taktäckningen ej är sådan, att den kan föranleda eldfara;

att gifna föreskrifter angående förvaring af eldfarliga ämnen äro iakttagna;

att föreskrifven brandredskap finnes i fullgodt stånd;

att bostadsrum med afseende å trappor och fönster äro så anordnade, att de boende vid eldfara lätt och hastigt kunna komma ut i det fria; samt

att ett exemplar af denna brandordning finnes i hvarje gård;

hvarjämte det tillkommer synenämnden att göra sig noga underrättad om vattentillgången å hvarje plats och i samråd med fastighetsägarna

pröfva behovet af nya brunnar eller andra vattentillgångsställen.

Om brandsynenämnden anser särskilda åtgärder böra för någon fastighet vidtagas, skall nämnden därom göra anmälan hos brandstyrelsen, hvilken utfärdar de föreskrifter, som i sådant afseende må kunna anses erforderliga.

§ 35.

Vid brandsyn bör husägaren själf eller genom ombud närvara; och må ingen utan laga skäl vägra förrättningsmännen tillträde.

§ 36.

Alla bristfälligheter och anmärkningar, som vid förrättningen ifrågakommit, skola af brandmästaren antecknas uti en särskild *brandsynelängd*, hvilken efter förrättningens slut öfverlämnas till brandstyrelsen.

Utdrag ur denna längd, underskrifvet af brandmästaren och utvisande hvilka åtgärder som af husägaren skola vidtagas till påföljande efterbesiktning, skall vid synetillfället öfverlämnas till husägaren eller dennes ombud.

§ 37.

Vid brandsyn anmärkt bristfällighet skall vara afbjälpt till efterbesiktningen, vid äfventyr att bristfälligheten eljest varder genom synenämndens försorg på den försumligen bekostnad botad.

Brandstyrelsen åger jämväl på husägarens bekostnad anskaffa felande brandredskap.

§ 38.

Efterbesiktning anställes i september af samma personer, som förrättat brandsynen, eller, i händelse någon af dessa är förhindrad närvara, af de ställföreträdare, brandstyrelsen för sådant fall utser.

Angående ersättning för efterbesiktning gäller detsamma, som i fråga om brandsyn stadgats.

TILL SALU.

10 par nya

Slangkopplingar "REKORD"

76 mm., Billmans patent, finnes till salu för kr. 19:50 pr par.

Brandstationen, Luleå.

K. A. Hedström.

§ 39.

Såväl brandsya som efterbesiktning verkställas särskildt för hvarje brandrote å tider, som af brandstyrelsen närmare bestämmas och å lämpligt sätt kungöras.

Kap. IX. Om sotning.

§ 40.

Sotning skall af yrkesutbildad skorstensfejare verkställas:

minst en gång om året i fråga om *kakelugnar* med tillhörande pipa och rökgångar samt minst en gång hvar fjärde månad i alla skorstensrör och pipor, som leda till *köks- och bryggghus-spisar*.

Beträffande eldstäder, där stark och ihållande eldning äger rum, såsom eldstäder i *matserveringar, bryggerier, bagerier* och andra jämförliga inrättningar, skall sotning ske minst en gång hvar annan månad.

I öfrigt må brandsyrenämnden, om sådant för visst fall prövas erforderligt, besluta om tätare sotningsförrättningar och därom utfärda särskilda föreskrifter.

§ 41.

Det åligger brandrotemannen, att, därest kommunen icke antagit särskild skorstensfejare i sin tjänst, i enlighet med hvad i § 40 stadgats, rekvidrera yrkesutbildad sotare för att verkställa föreskrifven sotning inom brandroten.

§ 42.

Sotningen verkställas mot ersättning dels af vederbörande husägare enligt särskild af Konungens befallningshafvande för kommunen fastställd taxa, dels och af brandstyrelsen, som enligt brandmästarens attester utbetalar det belopp, som utöver det i taxan bestämda arvodet kan anses såsom skälig ersättning för sotningsarbetet.

§ 43.

Vid sotning skall sotaren noga tillse, huruvida å eldstad, mur, skorsten, tak och dylikt förefinnes bristfällighet, som kan medföra eldfara, och, därest sådan felaktighet upptäckes, därom underrätta husägaren, som har att ofördröjligen afhjälpa densamma.

§ 44.

Vid förrättningen skall sotaren medhafva en *sotningsjournal*, hvilken af brandmästaren till honom utlämnas, och skall i denna journal antecknas dag för sotningen, antalet eldstäder, den omfattadt, befintlig bristfällighet å rökgång, spis, kakelugn, skorsten och dylikt.

Efter sotningsförrättningens slut skall journalen återställas till brandmästaren, hvilken med ledning af densamma utfärdar såväl attester å de kommunala sotningsbidragen som och förelägganden för vederbörande husägare att inom viss tid afhjälpa de i journalen antecknade bristfälligheterna, vid äfventyr att desamma eljest varda genom brandstyrelsens försorg på den försuamliges bekostnad afhjälpta.

§ 45.

Möter hinder för sotaren att verkställa förrättningen skall sådant antecknas i journalen och af husvärden eller annan tillstådesvarande person bestyrkas.

Söker husägare eller hyresgäst förhindra sotningen, böte från 5 till 10 kronor.

§ 46.

Allt sotningsarbete skall fullgöras med noggrannhet och ordentlighet samt om möjligt på sådant sätt, att olägenhet däraf icke vållas husägare eller hyresgäster.

Skada, som under sotning genom bristande varsamhet eller genom oskicklighet af sotaren eller dennes biträden uppkommer, skall af sotaren ersättas. Klagomål, som i detta hänseende emot sotaren anföras, prövas af brandstyrelsen.

Gynna Svensk Brandkårs-Tidnings annonsörer!

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag

tillverka sug- och spöslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.